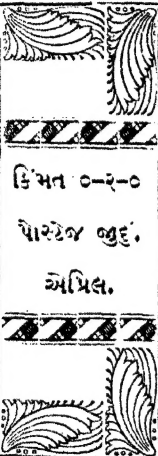
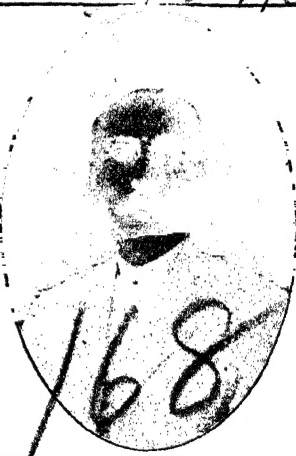

II — બીજા ધોરણ માટે — 27-5-
 922
મુખ્યગણિત શિક્ષક ભા. ૩.
 1920

કિંમત ૦-૨-૦
 પોસ્ટેજ બુદ્.
 એપ્રિલ.

છગનલાલ માતીરામ શાહ.
 “મુખ્યગણિત શિક્ષક” વગેરેના કર્તા. શાહપોર-સુરત.

બુકસેલર:—સદ્ગુભાઈ નારણદાસ લીમડાચોક-સુરત.

૦૨૨૭

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક C-૧૮૮૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ગુજરાતી સાહિત્ય શિક્ષક - ૩

વિષય M ૩૫૨ : ૮૪૬ : ૩૬

દેશી રાજ્યોમાં ટેકસ્ટ બુક્સ; ઈનામ અને લાયબ્રેરી
માટે મંજૂર થએલો અને કેગરણીખાતાના અધિ-
કારી સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્ગૃહસ્થોના
ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો
—: ખીજ ધોરણનો :—

❧ મુખગણિત શિક્ષક ભાગ ૩ ❧

રચનાર:—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

રચનારનું ઠેકાણું—શાહપોર—મુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર—મુરત.

મુદ્રારેલી વધારેલી આવૃત્તિ ૧૦મી. પ્રત ૩૦૦૦.

મુરત—અહિયાના પુલપર પાણીની ટાંકી પાસે આવેલા 'શંકર'
પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમે છપ્યો.

એપ્રિલ) કિંમત બે આના. [સને ૧૯૨૨

૨] બાળવર્ગનો "સુખમયિવ શિક્ષક" હોઈ આનો.

પૂર્ણાંક અને આણુપાણુના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવાની સહેલી રીતો.

- ૧) કોઈપણ રકમમાં ૧૦, ૨૦, ૩૦, વગેરે પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો દશકમાં ૧, ૨, ૩, વગેરે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા. જેમકે:— $૭૨+૪૦=૧૧૨$. $૭૨-૪૦=૩૨$.
- ૨) કોઈ રકમમાં પુરા દશકથી વધારે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલાં પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા અને પછી વધારાના ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા જેમકે:—
 $૫૨+૨૫=(૫૨+૨૦+૫)=૭૭$. $૫૨-૨૫=(૫૨-૨૦-૫=૨૭)$.
- ૩) કોઈ રકમમાં તેજ રકમ ઉમેરવી હોય તો ૬ કરવા જેમકે—
 $૩૬+૩૬=૭૨$; $૩૬\times ૨=૭૨$.
- ૪) કોઈ રકમને ૧૦, ૧૦૦, ૧૦૦૦, એ ગુણુવા હોય તો તે રકમ પર એક, બે, ત્રણ મીડાં ચઢાવવાં. જેમકે:— $૫\times ૧૦=૫૦$, $૫\times ૧૦૦=૫૦૦$, $૫\times ૧૦૦૦=૫૦૦૦$.
- ૫) કોઈ રકમને ૨૦; ૩૦; ૪૦, વગેરેએ ગુણુવા હોય તો તે રકમને ૨, ૩, ૪એ ગુણી મીડું ચઢાવવું. ૨૦૦, ૩૦૦, ૪૦૦ વગેરેએ ગુણુવા હોય તો બે મીડાં ચઢાવવાં.
- ૬) આણુપાણુના અપૂર્ણાંકમાં આણુપાણુના અપૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલી રકમના બીજી રકમના પૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા પછી બીજી રકમની પાણુ ઉમેરવી અથવા બાદ કરવી. જેમકે:—

ચૈત્રી ચાપડીનો “ડિક્ટેશન શિશુ” ચાર આના. [૩

$$૧૩૧૧+૪૧૧;$$

$$૧૩૧૧+૪=૧૩૧૫,$$

$$૧૩૧૧+૦૧૧=૧૮૧$$

$$૧૩૧૧-૪૧૧;$$

$$૧૩૧૧-૪= ૯૧૧,$$

$$૯૧૧-૦૧૧= ૯$$

૭) કોઈ રકમને દસે ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણિક હોય તો તે ઉપર એક મીડું ચઢાવવું, પણ છેડે એક પાણુ હોય તો પાણુને બદલે ૨૧, બે પાણુને બદલે ૫, અને ત્રણ પાણુને બદલે ૭૧ ચઢાવવા. જેમકે:—૨૬૧, ૩૭૧, ૭૮૧૧ ને ૧૦ એ ગુણો. પહેલીમાં છેડે એક પાણુ. બીજીમાં બે પાણુ અને ત્રીજીમાં ત્રણ પાણુ છે માટે ૨૬૨૧, ૩૭૫, ૭૮૭૧.

૮) કોઈ રકમને ૨૧, ૫, ૭૧ એ ગુણવા હોય તો ૦૧, ૦૧, ૦૧૧ એ ગુણવા એટલા દશક. કારણ કે ૨૧=૦૧ દશક. ૫=૦૧ દશક. ૭૧=૭૧૧ દશક છે.

૯) કોઈ રકમને ૧૦૦એ ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણિક હોય તો તે ઉપર બે મીડાં ચઢાવવાં, પણ છેડે એક પાણુ હોય તો પાણુને બદલે ૨૫, બે પાણુને બદલે ૫૦ અને ત્રણ પાણુને બદલે ૭૫ મુકવા.

૧૦) કોઈ રકમને ૨૫, ૫૦, ૭૫, ૧૨૫, ૧૫૦, ૨૫૦, ૩૫૦ એ ગુણવા હોય તો ૦૧, ૦૧, ૦૧૧. ૧૧, ૨૧, ૩૧ એ ગુણવા એટલા સેંકડા. કારણ કે ૨૫=૦૧ સો. ૫૦=૦૧૧ સો. ૭૫=૦૧૧ સો છે.

૧૧) કોઈ રકમને ૦૧ એ ભાગવા હોય તો ૪ એ ગુણવા અને ૦૧ ભાગવા હોય તો ૨ એ ગુણવા. જેમકે:—૩૭÷૦૧=૩૭, ૪×૪=૧૪૮. ૩૭÷૦૧=૩૭, ૪×૨=૭૪.

આનાની ધાત.	૬૪	,, રે. ૪)	૮૦૦	,, રે. ૫૦)
૪ આનાનો રે. ૦।	૬૮	,, રે. ૪।	૯૦૦	,, રે. ૫૬।
૮ ,, રે. ૦।।	૭૨	,, રે. ૪।।	૧૦૦૦	,, રે. ૬૨।।
૧૨ ,, રે. ૦।।।	૭૬	,, રે. ૪।।।	૧૬ આનાનો રે. ૧)	
૧૬ ,, રે. ૧)	૮૦	,, રે. ૫)		
૨૦ ,, રે. ૧।	૮૪	,, રે. ૫।	૩૨	,, રે. ૨)
૨૪ ,, રે. ૧।।	૮૮	,, રે. ૫।।	૪૮	,, રે. ૩)
૨૮ ,, રે. ૧।।।	૯૨	,, રે. ૫।।।	૬૪	,, રે. ૪)
૩૨ ,, રે. ૨)	૯૬	,, રે. ૬)	૮૦	,, રે. ૫)
૩૬ ,, રે. ૨।	૧૦૦	,, રે. ૬।	૯૬	,, રે. ૬)
૪૦ ,, રે. ૨।।	૨૦૦	,, રે. ૧૨।।	૧૧૨	,, રે. ૭)
૪૪ ,, રે. ૨।।।	૩૦૦	,, રે. ૧૮।।।	૧૨૮	,, રે. ૮)
૪૮ ,, રે. ૩)	૪૦૦	,, રે. ૨૫)	૧૪૪	,, રે. ૯)
૫૨ ,, રે. ૩।	૫૦૦	,, રે. ૩૧।	૧૬૦	,, રે. ૧૦)
૫૬ ,, રે. ૩।।	૬૦૦	,, રે. ૩૭।।	સૂચના—ધાત સવળી તથા અવળી મોઢે કરા- વવી.	
૬૦ ,, રે. ૩।।।	૭૦૦	,, રે. ૪૩।।।		

મનોચત્ર ૧.

૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીના આંકનો હિપચોગ.

સૂચના:—એક પ્રશ્નમાં એકથી વધારે પ્રશ્ન હોય તો એકેક પૂછવો.

૧) એક પુરસ્તીના ચાર રૂપીઆ ખેસે તો ૧૯ પુરસ્તીનું શું ખેસશે ?

૨) એક કોથળીમાં ૧૮ રૂપીઆ છે, તો એવી ૯ કોથળીમાં મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે ?

પાંચમા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” આર આના. [૫

- ૩) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતાસાં આપીએ તો ૧૭ છોકરાને આપવાને કેટલા પતાસાં જોઈએ ?
- ૪) ૧૫, ૧૯, ૧૮, ૧૭, ૧૩, અને ૧૪ પાંચ વખત લખએ તો કેટલા થાય ? પાંચે ગુણીએ તો શું આવે ?
- ૫) ૨૦ ત્રણ વાર લખએ તો કેટલા થાય ? ૧૬×૧ થી ૧૬×૧૦ સુધીના જવાબ બોલો.
- ૬) ૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીમાં નવની પક્ષાખીના જવાબ બોલો.
- ૭) ૧૯×૫ , ૧૩×૭ , ૧૪×૮ , ૧૫×૯ , ૧૮×૭ , ૧૭×૬ કેટલા ?
- ૮) ૧૩ પાંચવાર, ૧૭ સાતવાર, ૧૯ છવાર, ૧૫ સાતવાર, ૧૩ નવવાર, અને ૧૮ છવાર તે કેટલા ?
- ૯) ૧૯, ૧૫, ૧૭, ૧૩, ૧૧, ૧૨, ૧૬, ૧૮, ૨૦, અને ૧૪, આઠ વખત લખએ તો કેટલા થાય ?
- ૧૦) ૧૯×૬ , ૧૫×૬ , ૧૭×૭ , ૧૩×૯ , ૧૪×૮ , ૧૨×૯ , ૧૬×૫ અને ૧૮×૮ તે કેટલા ?
- ૧૧) ૭ બે આનીની દોઢપાછ કેટલી અને પૈસા કેટલા ?
- ૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દસ રૂપીઆ સુધીના આના કહો.
- ૧૩) ૪ જમરખનો એક આનો બેસે તો ૧ રૂપીઆમાં કેટલાં જમરખ આવે ?
- ૧૪) કેટલી બેઆની હોય તો ૧૭ રૂપીઆ મળે ?
- ૧૫) $૭૬+૧૯$, $૭૨+૧૮$, $૧૦૫+૧૫$, $૧૧૭+૧૩$ $૮૪+૧૨$, કેટલા ?
- ૧૬) $૭૭+૧૧$, $૯૬+૧૬$, $૯૬+૧૨$, $૮૪+૧૪$, $૮૦+૨૦$, કેટલા ?
- ૧૭) $૧૧+૮૮$, $૧૨+૯૬$, $૧૩+૬૫$, $૧૪+૯૮$, $૧૫+૭૫$, કેટલા ?
- ૧૮) $૧૭+૧૩૬$, $૧૮+૧૪૪$, $૧૯+૧૫૨$, $૨૦+૧૪૦$, કેટલા ?
- ૧૯) $૯૫-૧૯$, $૯૦-૧૮$, $૧૨૦-૧૫$, $૧૪૦-૧૪$, $૯૬-૧૨$ કેટલા ?

૬૧ મુશ્કેલ શબ્દો તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો મુ. શિ. ગ્રંથ આના.

- ૨૦) ૮૮-૧૧, ૧૧૨-૧૬, ૧૦૮-૧૨, ૯૮-૧૪, ૧૦૦-૨૦, કેટલા ?
- ૨૧) ૧૮૦માંથી કેમ ન વધે ત્યાં સુધી અઢાર અઢાર લેતા જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેતા જાઓ.
- ૨૨) ૯૫માં ૧૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ? ૧૩૩માંથી ૧૧૪ જામ્ય તો કેટલા રહે ? ૧૩૩માંથી ૧૯ જામ્ય તો કેટલા રહે ?
- ૨૩) ઝોગણીબા, પંદરા તેરા, સત્તરા, અને બારા સવળા તથા અવળા બોલો.
- ૨૪) ૧૮ છોકરાની ૭ હાર થવામાં ૧૮ છોકરા ખૂટે છે ત્યારે કેટલા છોકરા હશે ?
- ૨૫) આનાની ચાર લેખે ૧૮ આનાની કરીએ લીધી અને બીજી આનાની ૬ લેખે બેઆનાની લીધી તો બધી મળી કેટલી કરી થઈ ?
- ૨૬) પાવલાના ૯ લીંબુ મળે તો ૩૫૫ આના કેટલા ?
- ૨૭) બારોતરસો, પાચોતરસો, આઠોતરસો, સતરોતરસો, બીસંતરસો, અને દાઝોતરસો એટલે કેટલા ?
- ૨૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૩, ૧૧૪, ૧૧૭, ૧૧૨, ૧૮૦, એ આંકમાં કેમ બોલાય ?
- ૨૯) ૯૧ ૩૫૫આમાંથી તેર તેર ૩૫૫આવાળી કેટલી પાંચડી આવે ?
- ૩૦) ૯૫ બોરમાંથી દરેકને પાંચ પાંચ બોર આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ? ઝોગણીસ ઝોગણીસ આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય ?
- ૩૧) કેટલા ચોક પર ? કેટલા પંચા ૬૦ ? કેટલા ચોક સહ ?
- ૩૨) ૧૪૪માં ૮, ૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે ?

- ૩૩) ૯૬માં કેટલીવાર, ૧૨ કેટલીવાર, ૮ કેટલીવાર અને ૧૬ કેટલીવાર ?
- ૩૪) કેટલા ચોક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦, ૭૨ અને ૬૦ થાય ?
- ૩૫) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે ?
- ૩૬) ૧૫૨ ભોર વહેંચતા દરેકને ૮ ભોર આવ્યાં ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?
- ૩૭) કયા કયા પલાખામાં ૭૨ આવે ? દોઢસો એટલે કેટલા દશક ?
- ૩૮) ૭ આનાની પાંચ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેંચી આપી તો દરેકને કેટલી મળી હશે ?
- ૩૯) ૧૫ છોકરાની ૮ હાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની કેટલી હાર કરવી ?
- ૪૦) ૮ પૈસાના ૧૫૨ ભોર તો ૭ પૈસાના કેટલા ?
- ૪૧) ૧૪૪ જે જે પલાખામાં આવતા હોય તે કહો.

મનોચત્તન ૨.

૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

- ૧) ૨૯×૫, ૨૩×૮, ૨૮×૬, ૨૩×૯, ૨૫×૭, ૨૯×૭ કેટલા ?
- ૨) ૨૩ પાંચવાર, ૨૭ સાતવાર, ૨૬ નવવાર અને ૨૪ છવાર તે કેટલા ?
- ૩) ૨૫, ૨૯, ૨૮, ૨૩, ૨૬, ૨૪ને ત્રણ ગુણીએ શું આવે ?
- ૪) એક કોઠની શીવડામણ ૭ રૂપીઆ થાય તો ૧૫૦ રૂપીઆમાં કેટલા કોઠ શિવાય અને બાકી શું વધે ?
- ૫) એક ટેબલના ૨૬ રૂપીઆ બેસે છે તો ૮ ટેબલનું શું બેસશે ?

૮] બીજા ધૈર્યનો “મુખગણિત શિક્ષક” નો આના.

- ૬) ૨૯ ગજનો એક એવા ૭ તાકા છે તો બધું મળીને કેટલા ગજ કપડું હશે ?
- ૭) એક ગાડામાં ૩૦ મણુ એવા ૭ ગાડામાં ધડું ભરેલા છે તો તો બધું મળીને કેટલા મણુ ધડું હશે ?
- ૮) મહીનાનો ખરચ ૨૫ રૂપીઆ થાય તો ૭ મહીનાનો કેટલો ?
- ૯) દર મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખર્ચું, તોપણ મારી પાસે ૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?
- ૧૦) ઓગણત્રીસા, પચીસા, અઠ્ઠાવીસા અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો.
- ૧૧) ૨૧×૧થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં ૩, ૫, ૭ અને ૪ની પલાખી લખો.
- ૧૨) ૨૧×૧થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખી બોલો.
- ૧૩) ૨૮ આના સવાકા, ઢાંચુ, અને અધેલા કેટલા ?
- ૧૪) ૨૨૪, ૨૫૨, ૨૩૨, ૨૦૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫, ૨૩૪, ૨૫૨, ૨૦૭, ૨૭૧ એ આકમાં કેવી રીતે બોલાય છે ?
- ૧૫) છવીસાસાં, બેસાતોતેર, બેઆવના, બેતીસોતેર, બેચોત્રીસા લખો.
- ૧૬) ૧૪૫+૨૯, ૨૦૩+૨૯, ૨૦૭+૨૩, ૧૭૫+૨૫, ૧૪૭+૨૧, કેટલા ?
- ૧૭) ૩૦+૨૪૦, ૨૭+૮૧, ૨૫+૧૭૫, ૨૫+૧૫૦, ૨૯+૨૦૩ કેટલા ?
- ૧૮) ૨૦૦-૨૫, ૨૦૭-૨૩, ૧૭૫-૨૫, ૨૨૫-૨૫, કેટલા ?
- ૧૯) ૧૪૭-૨૧, ૧૮૯-૧૬૨, ૧૨૫-૧૦૦, ૧૨૮-૧૧૨, કેટલા ?
- ૨૦) ૩૦૦માં ૧૨ કેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી હશે ?
- ૨૧) ૨૬૧માંથી કંઈ ન વધે ત્યાં સુધી ઓગણત્રીસ ઓગણત્રીસ બાદ કરતાં જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેતા જાઓ.
- ૨૨) ૧૩૫ ગજ માદરપાટમાંથી ૫ ગજના ફેટલાં ધોલીઆં થાય ?

સુરત જિલ્લાનો “ભૂગોળ ચિત્રક” ત્રણ આના. ૬

- ૨૩) કેટલી વખત ૨૬ ફી લઈ તો ૨૩૪ ફી થાય ?
- ૨૪) એક નિશાનમાં ૨૦૭ છોકરા છે, દરેક વર્ગમાં ૨૩ છોકરા છે, તો વર્ગ કેટલા હશે ?
- ૨૫) એક નિશાનમાં ૨૬૨ છોકરા છે. અને ૯ વર્ગ છે, ત્યારે દરેક વર્ગમાં છોકરા કેટલા હશે ?
- ૨૬) કેટલી વખત છ લાઈએ તે: ૧૬૮, ૧૬૨, ૧૫૬, ૧૩૨, ૧૭૪, ૧૩૮ અને ૧૨૬ થાય ?
- ૨૭) કયા કયા પલાખામાં ૧૪૪ અને ૯૬ આવે ?
- ૬૮) મેં એક માણસને દસ દસ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટો આપી અને ૯ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા ત્યારે પોણી ત્રણમેથી કેટલા વધારે અથવા ઓછા આપ્યા ?

મનોયત્ન ૩.

અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

- ૧) એક કાગળના એ સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?
- ૨) છ અડધા કાગળ છે તેના આખા કાગળ કેટલા હશે ?
- ૩) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ?
- ૪) હું દરરોજ ૧૦ લાડુ ખાઉં, તો ૩૨ દિવસ ચાલે એટલા લાડુ છે ત્યારે કેટલા લાડુ હશે ?
- ૫) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઆ એસે છે. તો ૬૯ ટોપી લેવાને કેટલા રૂપીઆ જોઈએ ?
- ૬) ૧૭x૦૧, ૨૩x૦૧, ૪૭x૦૧, ૫૯x૦૧, ૬૭x૦૧ કેટલા ?

૧૦] બીજા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” છે આના.

૭) અડધાની એકાની પલાખી બોલી નાઓ.

૮) અડધાની એકાની પલાખી બોલો.

૯) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆ છે, તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?

૧૦) ૭ા રૂપીએ મધ્ય સોપારી મળે તો ૩૭ મધ્યનું શું બેસે ?

૧૧) ૨૭ામાં ૧૨ા ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?

૧૨) ૨ા રૂપીઆનું ધી, ૧ા રૂપીઆનું ચાક અને ૨૨ા રૂપીઆનું અનાજ લીધું તો બધું મળીને કેટલો ખર્ચ થયો ?

૧૩) ૩૦૧+૦૧+૩૦+૩૪ા મળીને કેટલા થાય ?

૧૪) કેટલીવાર અડધો લખએ તો ૩૨ા થાય ?

૧૫) ૩૭ આખાના અડધા કેટલા ? ૨૯ અડધાના આખા કેટલા ?

૧૬) ૩૫ રૂપીઆ છે, દરેક બીખારીને ૦ા રૂપીએ આપું તો કેટલાને અપાય ?

૧૭) એક ખમીસની શીવડામણી ૦ા રૂપીએ બેસે છે, તો ૨૪ રૂપીઆમાં કેટલા ખમીસ શીવડાવાશે ?

૧૮) દરરોજ અડધો શેર અનાજ ખાઈ તો ૩૭ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે ?

૧૯) ૩૯ સોપરી છે, તેના અડધા અડધા કેટલા કકડા થશે ?

૨૦) ૪૬ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે ?

૨૧) ૩૬ ગજ લુમડામાંથી અડધા અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થશે ?

૨૨) કેટલા અડધા હોય તો તેના આખા પુરેપુરા થાય ?

(જ. ર. ૪. ૬. ઇસાદિ)

૨૩) દરરોજના ૦ા રૂપીઆ લેખે ૧૮ માણસને ૯ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે ?

મનોચત્ન ૪.

દોઢાના આંકનો ઉપયોગ.

- ૧) એક ને અડધો મળી કેટલા થાય ?
- ૨) અડધો ને એક મળી કેટલા થાય ?
- ૩) કેટલા અઠવા કાગળ હોય તો દોઢ કાગળ થાય ?
- ૪) અડધો કેટલીવાર લખએ તો દોઢ થાય ?
- ૫) દોઢ કાગળમાંથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
- ૬) દોઢમાં પોણો કેટલીવાર અને અડધો કેટલીવાર ?
- ૭) પોણો કેટલીવાર લખએ તો દોઢ થાય ?
- ૮) દોઢ રૂપીઓ હવે, તેમાં દોઢ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય ?
- ૯) ત્રણ લાડુમાંથી દોઢ ખાધો તો કેટલા રહ્યા ?
- ૧૦) મારી પાસે ૧૦ રૂપીઓ છે, તેમાં શું ઉમેરું તો દોઢ થાય ?
- ૧૧) ૫૭×૧૧, ૬૮×૧૧, ૯૪×૧૧, ૬૭×૧૧, ૭૦૦×૧૧, કેટલા ?
- ૧૨) એક તામડામાં દોઢ મળુ દૂધ માય તો ૨૭ તામડામાં કેટલું માશે ?
- ૧૩) રૂપીઆની ૧૧ શેર બંધી મળે, તો ૩૭ રૂપીઆની કેટલી આવે ?
- ૧૪) એક બંડીમાં દોઢ ગજ કપડું વપરાય, તો ૫૯ બંડી માટે કેટલા ગજ કપડું જોઈશે ?
- ૧૫) એક આનાના દોઢશેર કારેલાં મળે, તો ૩ રૂપીઆનાં કેટલાં આવશે ?
- ૧૬) એક બળદને ૧૧ શેર અડદ જોઈએ, તો ૬૯ બળદને માટે કેટલા શેર અડદ જોઈશે ?
- ૧૭) એક લોટાનું વજન ૧૧ શેર થાય, તો ૬૭ લોટાનું વજન કેટલું થશે ?

૧૨] બાળવર્ગનો “મુખગચ્છિત શિક્ષક” દોઢ આનો.

૧૮) એક સાધુને ૧૧ શેર લોટ આપીએ તો ૯૫ સાધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઈએ ?

૧૯) એક શેર એલચીનો ૧૧ રૂપીઆ એસે તો ૨૯ શેર એલચીનું શું એસશે ?

૨૦) મજુ ધીના ૫૫ રૂપીઆ એસે તો ૧૧ મજનું શું એસે ?

૨૧) એક તપેલામાં થી દોઢશેરીઓ લોટો ૬૫ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલું દૂધ આપ્યું ?

૨૨) દોઢાની બેકાની પલાખી બોલો. દોઢાની એકની પલાખી બોલો.

૨૩) ૬૯+૧૧. ૪૬+૧૧, ૧૦૨+૧૧. ૪૫+૧૧, ૯૯+૧૧, કેટલા ?

૨૪) ૧૧+૮૨, ૧૧+૪૫, ૧૧+૬૭, ૧૧+૭૨, કેટલા ?

૨૫) ૧૦૧-૧૧. ૬૯-૧૧, ૧૦૨-૧૧, ૧૧૨-૧૧ કેટલા ?

૨૬) ૨૮૧ મજુ દૂધમાંથી ૨૭ મજુ વપરાયું ત્યારે બાકી કેટલું રહ્યું?

૨૭) ચોવીસ આખા અને ૨૪ અડધા મળીને કેટલા થાય ?

૨૮) કેટલીવાર દોઢ લઈએ તો ૫૭ થાય ?

૨૯) ૪૬૧માં દોઢ કેટલીવાર છે ? કેટલીવાર દોઢ લઈએ તો ૫૫૧ થાય?

૩૦) ૪૫ રૂપીઆમાંથી ૧૧ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે ?

૩૧) ૪૭ છોકરા વચ્ચે ૭૦૧ રૂપીઆ વહેંચું તો દરેકને શું મળશે ?

૩૨) દોઢ શેર ખાંડ રોજ વપરાય તો ૩૭૧ શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?

૩૩) ૧૧ મજ ખાદીનો રૂ. ૧ એસે તો ૪૦૧ મજ ખાદીનું શું ?

૩૪) ૭૯૧ રૂપીઆમાં ૫૩ બદન લીધાં તો એકની કિંમત કેટલી પડી?

૩૫) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢું ૧૦૦૧ ? કેટલા દોઢે ૧૫૦૦ ?

પાંચમા પાઠ્યક્રમેનું “શુભગાણિત શિક્ષક” ચાર આના. [૧૩

- ૩૬) ૪૭૧, મજના તાકામાંથી ૧૧૧ મજના કેટલા રમાલ થાય ?
 ૩૭) રાજ ૧૧૧ રૂપીઆ વાપરે તે ૭૬૧ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?
 ૩૮) દરેક છોકરાને દોઢ કાગળ આપીએ તો ૩૯ કાગળ કેટલા છોકરાને અપાશે ?
 ૩૯) જોટલા અડધા તેટલાજ રૂપીઆ કેટલીવાર લઈ તે ૯૬ રૂપીઆ થાય ?
 ૪૦) દોઢ રૂપીઆની ૧ શેર હીંગ મળે તો ૧૭ શેરનું શું બેસશે ?
 ૪૧) ૪૮માં દોઢ કેટલીવાર ઉમેરે તે ૭૨ થાય ?
 ૪૨) ૫૭ પંચીઆના ૮૫૦ રૂપીઆ બેઠા તો એ લેખે ૫ પંચીઆનું શું આપવું પડશે ?
 ૪૩) એક માણસ દરરોજ ૧૧૧ રૂપીઆ કમાય તો ૧૪ માણસો ૯ દિવસમાં શું કમાશે ?
 ૪૪) ૧૧૧આને શેર વેગણ મળે છે તો ૧૧૧ રૂપીઆમાં કેટલા આવે ?

મનોરથન ૫.

અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

- ૧) બે ને અડધો કેટલા ?
 ૨) દોઢમાં શું ઉમેરીએ તો ૨૧ થાય ?
 ૩) ૪૭૧+૨૧, ૬૭૧+૨૧, ૧૫+૨૧, ૧૦૨૧+૨૧, ૧૮૦+૨૧ કેટલા ?
 ૪) ૨૧+૮૫, ૨૧+૭૨, ૨૧+૪૭, ૨૧+૨૦૫, ૨૧+૧૦૦. કેટલા ?
 ૫) ૧૫૨૧-૨૧, ૧૦૫-૨૧, ૧૦૦-૨૧, ૨૧૦-૨૧ કેટલા ?
 ૬) ૧૬૦-૧૬૭, ૧૬૭-૧૬૫, ૧૦૦-૬૭ કેટલા ?

૧૪] ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળ II પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના.

૭) ૪૭x૨૧, ૭૯x૨૧, ૮૭x૨૧, ૨૯x૨૧, ૮૨x૨૧ કેટલા ?

૮) એક માણસ ૨૧ રૂપિયા કાઢે તો ૩૯ માણસના કેટલા રૂ. થાય?

૯) એક કોથળીમાં ૨૧ મણુ ધડું માય તો ૨૪ કોથળીમાં કેટલા મણુ ધડું માય ?

૧૦) ૨૧ શેર જરાનો ૧ રૂપિયા એસે તો ૧૫ રૂપિયાનું કેટલા શેર જરૂર મળે ?

૧૧) એક નોટના રૂ. ૨૧ મળે તો ૩૬ નોટના કેટલા રૂ. મળશે ?

૧૨) રૂ. ૨૧એ શેર એલગી મળે તો ૩૫ શેરનું શું એસે ?

૧૩) મણુ કેરીના ૨૧ રૂપિયા એસે તો ૪૯ મણુનું શું એસે ?

૧૪) એક માણસને ૨૧ રૂપિયા આપીએ તો, ૫૫ માણસને આપના કેટલા રૂપિયા જોઈએ ?

૧૫) એક તાવડીનું વજન ૨૧ મણુ થાય છે, ત્યારે એવી ૮૭ તાવડીનું વજન કેટલું થશે ?

૧૬) મણુ દૂધમાં ૨૧ શેર ચોખા નાખીએ તો ૬૩ મણુ દૂધને મટે કેટલા ચોખા જોઈએ ?

૧૭) ૧ રૂપિયાનું ૨૧ મણુ તો ૬૭૧ મણુનું શું એસે ?

૧૮) ૨૧ શેરનો ૧ રૂપિયા એસે તો ૧૮ રૂપિયાનું કેટલું આવશે?

૧૯) એક દિવસનો ખરચ ૨૧ રૂપિયા થાય તો ૭૭ દિવસમાં શું ખરચ થશે ?

૨૦) ૫૪ છત્રી લરી છે એક છત્રીના ૨૧ રૂપિયા એસે છે તો કેટલા રૂપિયા ખરચ થશે?

૨૧) ૨૯ રૂપિયા તોલો સેનું મળે તો ૨૧ તોલાનું શું આપવું ?

૨૨) એક રૂપિયાના ૨૧ શેર મરચાં આવે તો ૨૫ શેરનું શું એસશે?

૨૩) કેટલા અડધા ફોય તો ૨૧ થાય ? અડધીમાં અડધો ફોલીવાર છે

ત્રીજી ચોપડીનો “રિકટેશન શિક્ષક” વાળુ આના. [૧૫

- ૨૪) કેટલા ૦૧ અઢી ? અઢીમાં ૦૧ કેટલીવાર છે ?
- ૨૫) ૧ રૂપીઆનું ૨૧૧ શેર તો ૪૦ શેરનું શું બેસે ?
- ૨૬) ૨૧૦ રૂપીઆ ૮૪ માણસ વચ્ચે ખરચ થયો, ત્યારે એક માણસને ભાગે શું આવ્યું ?
- ૨૭) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭૨૧૧ રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?
- ૨૮) કેટલા અઢીએ ૪૫ ? કેટલીવાર અઢી લાઇએ તો ૧૦૦ થાય ?
- ૨૯) ૧૦૦માં ૪૦ કેટલીવાર ? ૧૦૦માં ૨૧૧ કેટલીવાર ?
- ૩૦) ૩. ૯૭૧ છે, રાજ ૨૧૩. ખરચું તો કેટલા દિવસ ચાલશે ?
- ૩૧) ૨૧૧ આને એક શેર દૂધ મળે તો ૩. ૨૧૧માં કેટલું આવશે ?
- ૩૨) ૭૨૧૧ રૂપીઆમાં ૨૧૧ તોલા સોનું આવ્યું ત્યારે તોલાનો ભાવ શો ?
- ૩૩) ૨૭ માણસ છે, અને ૬૭૧૧ રૂપીઆ છે, તો દરેક માણસને શું મળશે ?
- ૩૪) શેર હોંગના ૨૧૧ રૂપીઆ પડે તો ૪૫ રૂપીઆમાં કેટલા શેર હોંગ આવશે.
- ૩૫) ૩. ૧૦૦માંથી અઢી અઢી રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે ?
- ૩૬) એક આનાની ૨૧૧ શેર પાપડી મળે તો ૧ રૂપીઆની કેટલી આવશે ?
- ૩૭) ૨૧૧ રૂપીઆવાળી ટોપી ૧૦૭૧૧ રૂપીઆમાંથી કેટલી આવશે ?
- ૩૮) ૨૧૧ શેર જલેબીનો ૧ રૂપીઆ પડે તો ૭૭ રૂપીઆની કેટલા શેર જલેબી આવશે ?

મનોયત્ન ૬. પાયાના આંકનો ઉપયોગ.

- ૧) એક બાકુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?

- ૨) ચાર ના એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થાય ?
- ૩) ના એ અડધાનો કેટલામો ભાગ? અને આખાનો કેટલામો ભાગ?
- ૪) ૧ને ના, ૧ને ના, ૧ાને ના, ૧ાાને ના કેટલા ?
- ૫) ૧૭+ના, ૨૩+ના, ૨૮ા+ના, ૨૮ાા+ના કેટલા ?
- ૬) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯, અને ૯૯, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦, ૧૦૦માં ના એછો તે કેટલા કહેવાય ?
- ૭) ૯૯ાા, ૭૮ાા, ૫૭ાા, ૭૬ાા, ૪૯ાા, ૩૭ાા શબ્દમાં લખો.
- ૮) ૪૯xના, ૫૭xના, ૪૩xના, ૭૯xના, ૬૭xના કેટલા ?
- ૯) દરેક છોકરાને ના પેંડા આપું તો ૬૮ છોકરાને આપવાને કેટલા પેંડા જોઈએ ?
- ૧૦) પામની ચચ્ચારની પલાખી બોલો.
- ૧૧) પયાની ચચ્ચારની અને અર્ધાની બખ્ખેની પક્ષાખી બોલો.
- ૧૨) ૬૯, ૭૩, ૭૭, ૪૭, ૩૭, ૫૫, ૭૯, ૫૭, ૮૯, ૮૩, ૯૭, ૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૬, ૯૧, ૬૩, ૩૧, ૪૧, ૭૧, અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?
- ૧૩) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૯૦ ગજ, ૬૦૦ ગજ, અને ૭૦ ગજમાંથી અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ? ના ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?
- ૧૪) ૬૯, ૭૩, ૭૯, ૮૫, ૯૩, ૭૦૦ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ? અને પાવલીઓ કેટલી ?
- ૧૫) ૯ રૂના પાવલા કેટલા ? ૩૬ પાવલાના રૂપીઆ કેટલા ?
- ૧૬) મારી પાસે ૧૭ અડધા છે, તેના પાવલી કેટલી આવશે ?
- ૧૭) કેટલીવાર ના, ના રૂપીઓ લખએ હો. ૧૯ રૂપીઆ થાય.
- ૧૮) ૧૭, ૫ા, ૨૩ા, ૧૪ અને ૩ાને પાથે બાગીએ તો શું આવે?

પાંચમા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” ચાર આના. [૧૭

- ૧૯) ૨૩ મહાસુ વચ્ચે પાત્ર રૂપીઆ આપ્યા તો દરેકને શું મળશે ?
 ૨૦) કેટલી વખત ૦૧ મહાસુ લઈને તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩, અને
 ૨૦ મહાસુ થાય ?
 ૨૧) ૩૯, ૨૨, ૧૭ ગજ લુગડામાંથી અડધા ગજના કેટલા કકડા
 થાય ? ૦૧ ગજના કેટલા થાય ?
 ૨૨) કેટલીવાર ૦૧ કાગળ લઈ તો ૧૬, ૧૮, ૧૦, ૨૩, ૨૨
 આખા કાગળ થાય ?
 ૨૩) ૧૮ વખત ૦૧ રૂપીઆ લઈ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ? સાડા
 ચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી ?
 ૨૪) ૧૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી ? કેટલી પાવલીઓ હોય તો
 ૧૪ રૂપીઆ થાય ?
 ૨૫) રોજ ૦૧ કાગળ વાપરીએ તો ૨૫ દિવસમાં કેટલા કાગળ
 વપરાય ? ૨૩ કાગળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે ?

+શેરની ધાત.

શેરના અચ્છેરા	૨	૨ અચ્છેર	૧ શેર
શેરના પાશેરા	૪	૪ પાશેર	૧ શેર
શેરના નવટાંકા	૮	૮ નવટાંકે	૧ શેર
શેરના અધાળા	૧૬	૧૬ અધાળે	૧ શેર
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
શેરના પૈસાભાર	૭૨	૭૨ જુના પૈસાભાર	૧ શેર

ટીપ:-૭૨ જુના પૈસાભાર=૧ શેર, અને ૯૬ નવા પૈસાભાર=૧ શેર ગણાય છે.

+ વર્ગમાં ત્રાજવા કાટલાં હાજર રાખી છોકરાઓ પાસે તોળા-વીને તેમની પાસેજ ઉપજતી કઢાવવી. રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની ધાતનો સંબંધ જોડવા, જેમકે

૧૮] સુરત શહેર તથા ચોર્યાસી તાલુકાનો ભૂ. ચિ. ગ્રંથ આના.

શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	પાશેરના	પૈસાભાર	૧૮
પોણોશેરના રૂપીઆભાર	૩૦	નવટાંકના	પૈસાભાર	૯
અચ્છેરના રૂપીઆભાર	૨૦	અધોળના	પૈસાભાર	૪૧
પાશેરના રૂપીઆભાર	૧૦			
નવટાંકના રૂપીઆભાર	૫	૭૨	પૈસાભાર	૧ શેર
અધોળના રૂપીઆભાર	૨૧	૫૪	પૈસાભાર	૦૧૧ શેર
		૩૬	પૈસાભાર	૦૧ શેર
૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર	૧૮	પૈસાભાર	૦૧ શેર
૩૦ રૂપીઆભાર	૦૧૧ શેર	૯	પૈસાભાર	નવટાંક
૨૦ રૂપીઆભાર	૦૧ શેર	૪૧	પૈસાભાર	અધોળ
૧૦ રૂપીઆભાર	૦૧ શેર			
૫ રૂપીઆભાર	નવટાંક	શેરના	અધોળા	૧૬
૨૧ રૂપીઆભાર	અધોળ	પોણોશેરના	અધોળા	૧૨
		અચ્છેર	અધોળા	૮
શેરના	પૈસાભાર ૭૨	પાશેરના	અધોળા	૪
પોણોશેરના	પૈસાભાર ૫૪	નવટાંકના	અધોળા	૨
અચ્છેરના	પૈસાભાર ૩૬			

૧	રૂપીઆના	અડધા	૨	૧	શેરના	અચ્છેર	૨
૧	રૂપીઆની	પાવલી	૪	૧	શેરના	પાશેર	૪
૧	રૂપીઆની	બેઆની	૮	૧	શેરના	નવટાંક	૮
૧	રૂપીઆના	આના	૧૬	૧	શેરના	અધોળા	૧૬

કુરત ત્રિહાનો “મૂળોળ શિક્ષક ત્રણ આના. [૧૬

૨ અધોળે	નવટાંક	૨ નવટાંકે	પાશેર
૪ અધોળે	પાશેર	૪ નવટાંકે	અચ્છેર
૮ અધોળે	અચ્છેર	૬ નવટાંકે	પોણોશેર
૧૨ અધોળે	પોણોશેર	૮ નવટાંકે	૧ શેર
૧૬ અધોળે	એક શેર		
		શેરના	પાશેરા ૪
		પોણોશેરના	પાશેરા ૩
		અચ્છેરના	પાશેરા ૨
શેરના	નવટાંકા ૮		
પોણોશેરના	નવટાંકા ૬		
અચ્છેરના	નવટાંકા ૪		
પાશેરના	નવટાંકા ૨		
		૨ પાશેરે	અચ્છેર
		૩ પાશેરે	પોણોશેર
		૪ પાશેરે	૧ શેર

મણની ધાત.

મણના અધમણીઆ	૨	૨ અધમણીઆ	૧ મણ
મણના દસશેરા	૪	૪ દસશેરા	૧ મણ
મણની પાંચશેરી	૮	૮ પાંચશેરી	૧ મણ
મણની અઢીશેરી	૧૬	૧૬ અઢીશેરી	૧ મણ
મણની સવાશેરી	૩૨	૩૨ સવાશેરી	૧ મણ
મણના શેર	૪૦	૪૦ શેર	૧ મણ

૨૦] ગુજરાતની સાઠ ભૂગોળની પ્રમુખોત્તરમાળા ત્રણ આના.

૧	મણુના	૪૦	શેર
૦૧૧	મણુના	૩૦	શેર
૦૧	મણુના	૨૦	શેર
૦૧	મણુના	૧૦	શેર

૪૦	શેર	૧	મણુ
૩૦	શેર	૦૧૧	મણુ
૨૦	શેર	૦૧	મણુ
૧૦	શેર	૦૧	મણુ

૧	મણુની	અઢીશેરી	૧૬
૦૧૧	મણુની	અઢીશેરી	૧૨
૦૧	મણુની	અઢીશેરી	૮
૦૧	મણુની	અઢીશેરી	૪
૫	શેરની	અઢીશેરી	૨

૨	અઢીશેરીએ	૫	શેર
૪	અઢીશેરીએ	૦૧	મણુ
૮	અઢીશેરીએ	૦૧	મણુ
૧૨	અઢીશેરીએ	૦૧૧	મણુ
૧૬	અઢીશેરીએ	૧	મણુ

૧	મણુની	પાંચશેરી	૮
૦૧૧	મણુની	પાંચશેરી	૬
૦૧	મણુની	પાંચશેરી	૪
૦૧	મણુની	પાંચશેરી	૨

૨	પાંચશેરીએ	૦૧	મણુ
૪	પાંચશેરીએ	૦૧	મણુ
૬	પાંચશેરીએ	૦૧૧	મણુ
૮	પાંચશેરીએ	૧	મણુ

૧	મણુના	દસશેરા	૪
૦૧૧	મણુના	દસશેરા	૩
૦૧	મણુના	દસશેરા	૨
૦૧	મણુનો	દસશેરા	૧

૧	દસશેર	૦૧	મણુ
૨	દસશેરા	૦૧	મણુ
૩	દસશેરા	૦૧૧	મણુ
૪	દસશેરા	૧	મણુ

૧X૦૧૧=૦૧૧	૧૨X૦૧૧=૮૧	૨૧X૦૧૧=૧૫૧૧	૩૧X૦૧૧=૨૩૧
૨ ૦૧૧ ૧૧	૧૨ ૦૧૧ ૯	૨૨ ૦૧૧ ૧૬૧	૩૨ ૦૧૧ ૨૬
૩ ૦૧૧ ૨૧	૧૩ ૦૧૧ ૯૧૧	૨૩ ૦૧૧ ૧૭૧	૩૩ ૦૧૧ ૨૪૧૧
૪ ૦૧૧ ૩	૧૪ ૦૧૧ ૧૦૧	૨૪ ૦૧૧ ૧૮	૩૪ ૦૧૧ ૨૫૧૧
૫ ૦૧૧ ૩૧૧	૧૫ ૦૧૧ ૧૨૧	૨૫ ૦૧૧ ૧૯૧૧	૩૫ ૦૧૧ ૨૬૧
૬ ૦૧૧ ૪૧	૧૬ ૦૧૧ ૧૨	૨૬ ૦૧૧ ૧૯૧	૩૬ ૦૧૧ ૨૭
૭ ૦૧૧ ૫૧	૧૭ ૦૧૧ ૧૨૧૧	૨૭ ૦૧૧ ૨૦૧	૩૭ ૦૧૧ ૨૭૧૧
૮ ૦૧૧ ૬	૧૮ ૦૧૧ ૧૩૧	૨૮ ૦૧૧ ૨૧	૩૮ ૦૧૧ ૨૮૧
૯ ૦૧૧ ૬૧૧	૧૯ ૦૧૧ ૧૪૧	૨૯ ૦૧૧ ૨૧૧૧	૩૯ ૦૧૧ ૨૯૧
૧૦ ૦૧૧ ૭૧	૨૦ ૦૧૧ ૧૫	૩૦ ૦૧૧ ૨૧૧	૪૦ ૦૧૧ ૩૦
૪૧X૦૧૧=૩૦૧૧	૫૨X૦૧૧=૩૮૧	૬૧X૦૧૧=૪૫૧૧	૭૧X૦૧૧=૫૩૧
૪૨ ૦૧૧ ૩૧૧	૫૨ ૦૧૧ ૩૯	૬૨ ૦૧૧ ૪૬૧	૭૨ ૦૧૧ ૫૪
૪૩ ૦૧૧ ૩૨૧	૫૩ ૦૧૧ ૩૯૧૧	૬૩ ૦૧૧ ૪૭૧	૭૩ ૦૧૧ ૫૪૧૧
૪૪ ૦૧૧ ૩૩	૫૪ ૦૧૧ ૪૦૧	૬૪ ૦૧૧ ૪૮	૭૪ ૦૧૧ ૫૫૧
૪૫ ૦૧૧ ૩૩૧૧	૫૫ ૦૧૧ ૪૨૧	૬૫ ૦૧૧ ૪૮૧૧	૭૫ ૦૧૧ ૫૬૧
૪૬ ૦૧૧ ૩૪૧	૫૬ ૦૧૧ ૪૨	૬૬ ૦૧૧ ૪૯૧	૭૬ ૦૧૧ ૫૭
૪૭ ૦૧૧ ૩૫૧	૫૭ ૦૧૧ ૪૨૧૧	૬૭ ૦૧૧ ૫૦૧	૭૭ ૦૧૧ ૫૭૧૧
૪૮ ૦૧૧ ૩૬	૫૮ ૦૧૧ ૪૩૧	૬૮ ૦૧૧ ૫૧	૭૮ ૦૧૧ ૫૮૧
૪૯ ૦૧૧ ૩૬૧૧	૫૯ ૦૧૧ ૪૪૧	૬૯ ૦૧૧ ૫૧૧૧	૭૯ ૦૧૧ ૫૯૧
૫૦ ૦૧૧ ૩૭૧	૬૦ ૦૧૧ ૪૫	૭૦ ૦૧૧ ૫૨૧	૮૦ ૦૧૧ ૬૦
૮૧X૦૧૧=૬૦૧૧	૯૧X૦૧૧=૬૮૧	<p>ત્રીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.</p> <p>બીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.</p>	
૮૨ ૦૧૧ ૬૧૧	૯૨ ૦૧૧ ૬૯		
૮૩ ૦૧૧ ૬૨૧	૯૩ ૦૧૧ ૬૯૧૧		
૮૪ ૦૧૧ ૬૩	૯૪ ૦૧૧ ૭૦૧		
૮૫ ૦૧૧ ૬૩૧૧	૯૫ ૦૧૧ ૭૧		
૮૬ ૦૧૧ ૬૪૧	૯૬ ૦૧૧ ૭૨		
૮૭ ૦૧૧ ૬૫૧	૯૭ ૦૧૧ ૭૨૧૧		
૮૮ ૦૧૧ ૬૬	૯૮ ૦૧૧ ૭૩૧		
૮૯ ૦૧૧ ૬૬૧૧	૯૯ ૦૧૧ ૭૪૧		
૯૦ ૦૧૧ ૬૭૧	૧૦૦ ૦૧૧ ૭૫		

૨૨] ટોઠા સાથે પોણાની એકીની પચાસીનો સંબંધ.

૧X૧=૧	૨X૦=૦	૧X૧=૧	૨X૦=૦
૨ ૧ ૩	૪ ૦ ૪	૩ ૧ ૯	૪ ૦ ૪
૩ ૧ ૪	૬ ૦ ૬	૪ ૧ ૬	૬ ૦ ૬
૪ ૧ ૬	૮ ૦ ૮	૫ ૧ ૫	૮ ૦ ૮
૫ ૧ ૭	૧૦ ૦ ૧૦	૬ ૧ ૬	૧૦ ૦ ૧૦
૬ ૧ ૮	૧૨ ૦ ૧૨	૭ ૧ ૭	૧૨ ૦ ૧૨
૭ ૧ ૯	૧૪ ૦ ૧૪	૮ ૧ ૮	૧૪ ૦ ૧૪
૮ ૧ ૧૦	૧૬ ૦ ૧૬	૯ ૧ ૯	૧૬ ૦ ૧૬
૯ ૧ ૧૧	૧૮ ૦ ૧૮	૧૦ ૧ ૧૦	૧૮ ૦ ૧૮
૧૦ ૧ ૧૧	૨૦ ૦ ૨૦	૧૧ ૧ ૧૧	૨૦ ૦ ૨૦
૨૧X૧=૨૧	૪૨X૦=૪૨	૩૧X૧=૩૧	૬૨X૦=૬૨
૨૨ ૧ ૩૩	૪૪ ૦ ૪૪	૩૨ ૧ ૪૮	૬૪ ૦ ૬૪
૨૩ ૧ ૩૪	૪૬ ૦ ૪૬	૩૩ ૧ ૪૯	૬૬ ૦ ૬૬
૨૪ ૧ ૩૫	૪૮ ૦ ૪૮	૩૪ ૧ ૫૦	૬૮ ૦ ૬૮
૨૫ ૧ ૩૬	૫૦ ૦ ૫૦	૩૫ ૧ ૫૧	૭૦ ૦ ૭૦
૨૬ ૧ ૩૭	૫૨ ૦ ૫૨	૩૬ ૧ ૫૨	૭૨ ૦ ૭૨
૨૭ ૧ ૩૮	૫૪ ૦ ૫૪	૩૭ ૧ ૫૩	૭૪ ૦ ૭૪
૨૮ ૧ ૩૯	૫૬ ૦ ૫૬	૩૮ ૧ ૫૪	૭૬ ૦ ૭૬
૨૯ ૧ ૪૦	૫૮ ૦ ૫૮	૩૯ ૧ ૫૫	૭૮ ૦ ૭૮
૩૦ ૧ ૪૧	૬૦ ૦ ૬૦	૪૦ ૧ ૫૬	૮૦ ૦ ૮૦
૪૧X૧=૪૧	૮૨X૦=૮૨	<p>પહેલી આપડીના “ડિકટેશન શિક્ષક” અઢો આના.</p> <p>બીજી આપડીના “ડિકટેશન શિક્ષક” ચાર આના.</p>	
૪૨ ૧ ૬૩	૮૪ ૦ ૮૪		
૪૩ ૧ ૬૪	૮૬ ૦ ૮૬		
૪૪ ૧ ૬૫	૮૮ ૦ ૮૮		
૪૫ ૧ ૬૬	૯૦ ૦ ૯૦		
૪૬ ૧ ૬૭	૯૨ ૦ ૯૨		
૪૭ ૧ ૬૮	૯૪ ૦ ૯૪		
૪૮ ૧ ૬૯	૯૬ ૦ ૯૬		
૪૯ ૧ ૭૦	૯૮ ૦ ૯૮		
૫૦ ૧ ૭૧	૧૦૦ ૦ ૧૦૦		

૧×૧=૧	૧૧×૧=૧૩૧	૨૧×૧=૨૬૧	૩૧×૧=૩૮૧
૨ ૧ ૨	૧૨ ૧ ૧૫	૨૨ ૧ ૧૭	૩૨ ૧ ૪૦
૪ ૧ ૩	૧૩ ૧ ૧૬	૨૩ ૧ ૨૮	૩૩ ૧ ૪૧
૪ ૧ ૫	૧૪ ૧ ૧૭	૨૪ ૧ ૩૦	૩૪ ૧ ૪૨
૫ ૧ ૬	૧૫ ૧ ૧૮	૨૫ ૧ ૩૧	૩૫ ૧ ૪૩
૬ ૧ ૭	૧૬ ૧ ૨૦	૨૬ ૧ ૩૨	૩૬ ૧ ૪૫
૭ ૧ ૮	૧૭ ૧ ૨૧	૨૭ ૧ ૩૩	૩૭ ૧ ૪૬
૮ ૧ ૧૦	૧૮ ૧ ૨૨	૨૮ ૧ ૩૫	૩૮ ૧ ૪૭
૯ ૧ ૧૧	૧૯ ૧ ૨૩	૨૯ ૧ ૩૬	૩૯ ૧ ૪૮
૧૦ ૧ ૧૨	૨૦ ૧ ૨૫	૩૦ ૧ ૩૭	૪૦ ૧ ૫૦

૪૧×૧=૫૧	૫૧×૧=૬૩	૬૧×૧=૭૬	૭૧×૧=૮૮
૪૨ ૧ ૫૨	૫૨ ૧ ૬૫	૬૨ ૧ ૭૭	૭૨ ૧ ૯૦
૪૩ ૧ ૫૩	૫૩ ૧ ૬૬	૬૩ ૧ ૭૮	૭૩ ૧ ૯૧
૪૪ ૧ ૫૫	૫૪ ૧ ૬૭	૬૪ ૧ ૮૦	૭૪ ૧ ૯૨
૪૫ ૧ ૫૬	૫૫ ૧ ૬૮	૬૫ ૧ ૮૧	૭૫ ૧ ૯૩
૪૬ ૧ ૫૭	૫૬ ૧ ૭૦	૬૬ ૧ ૮૨	૭૬ ૧ ૯૫
૪૭ ૧ ૫૮	૫૭ ૧ ૭૧	૬૭ ૧ ૮૩	૭૭ ૧ ૯૬
૪૮ ૧ ૬૦	૫૮ ૧ ૭૨	૬૮ ૧ ૮૫	૭૮ ૧ ૯૭
૪૯ ૧ ૬૧	૫૯ ૧ ૭૩	૬૯ ૧ ૮૬	૭૯ ૧ ૯૮
૫૦ ૧ ૬૨	૬૦ ૧ ૭૫	૭૦ ૧ ૮૭	૮૦ ૧ ૧૦૦

૮૧×૧=૧૦૧	૯૧×૧=૧૧૩
૮૨ ૧ ૧૦૨	૯૨ ૧ ૧૧૫
૮૩ ૧ ૧૦૩	૯૩ ૧ ૧૧૬
૮૪ ૧ ૧૦૫	૯૪ ૧ ૧૧૭
૮૫ ૧ ૧૦૬	૯૫ ૧ ૧૧૮
૮૬ ૧ ૧૦૭	૯૬ ૧ ૧૧૦
૮૭ ૧ ૧૦૮	૯૭ ૧ ૧૨૧
૮૮ ૧ ૧૧૦	૯૮ ૧ ૧૨૨
૮૯ ૧ ૧૧૧	૯૯ ૧ ૧૨૩
૯૦ ૧ ૧૧૨	૧૦૦ ૧ ૧૨૫

—શ્રીજી શ્રીજી માર્ગે—
“અંકગણિતનાં;
મનોચત્રન” ચાર વ્યાખ્યા.

—સરત શહેર તથા—
—ચોર્યાસી તાલુકાને
“લુગોજ શિક્ષક”
ત્રજી વ્યાખ્યા.

૨૪] અઢીઆની ત્રાથે સવાયાની ગ્રેડીની પત્રાખીનો સંબંધ.

૧×૨૧= ૨૧	૨×૧= ૨૧	૧૧×૨૧= ૨૩૧	૨૨×૧=૨૩૧
૨ ૨૧ ૫	૪ ૧ ૫	૧૨ ૨૧ ૩૭	૨૪ ૧ ૩૭
૩ ૨૧ ૭૧	૬ ૧ ૭૧	૧૩ ૨૧ ૩૨૧	૨૬ ૧ ૩૨૧
૪ ૨૧ ૧૦	૮ ૧ ૧૦	૧૪ ૨૧ ૩૫	૨૮ ૧ ૩૫
૫ ૨૧ ૧૨૧	૧૦ ૧ ૧૨૧	૧૫ ૨૧ ૩૭૧	૩૦ ૧ ૩૭૧
૬ ૨૧ ૧૫	૧૨ ૧ ૧૫	૧૬ ૨૧ ૪૦	૩૨ ૧ ૪૦
૭ ૨૧ ૧૭૧	૧૪ ૧ ૧૭૧	૧૭ ૨૧ ૪૨૧	૩૪ ૧ ૪૨૧
૮ ૨૧ ૨૦	૧૬ ૧ ૨૦	૧૮ ૨૧ ૪૫	૩૬ ૧ ૪૫
૯ ૨૧ ૨૨૧	૧૮ ૧ ૨૨૧	૧૯ ૨૧ ૪૭૧	૩૮ ૧ ૪૭૧
૧૦ ૨૧ ૨૫	૨૦ ૧ ૨૫	૨૦ ૨૧ ૫૦	૪૦ ૧ ૫૦

૨૧×૨૧= ૫૨૧	૪૨×૧= ૫૨૧	૩૧×૨૧= ૬૭૧	૬૨×૧=૬૭૧
૨૨ ૨૧ ૫૫	૪૪ ૧ ૫૫	૩૨ ૨૧ ૮૦	૬૪ ૧ ૮૦
૨૩ ૨૧ ૫૭૧	૪૬ ૧ ૫૭૧	૩૩ ૨૧ ૮૨૧	૬૬ ૧ ૮૨૧
૨૪ ૨૧ ૬૦	૪૮ ૧ ૬૦	૩૪ ૨૧ ૮૫	૬૮ ૧ ૮૫
૨૫ ૨૧ ૬૨૧	૫૦ ૧ ૬૨૧	૩૫ ૨૧ ૮૭૧	૭૦ ૧ ૮૭૧
૨૬ ૨૧ ૬૫	૫૨ ૧ ૬૫	૩૬ ૨૧ ૯૦	૭૨ ૧ ૯૦
૨૭ ૨૧ ૬૭૧	૫૪ ૧ ૬૭૧	૩૭ ૨૧ ૯૨૧	૭૪ ૧ ૯૨૧
૨૮ ૨૧ ૭૦	૫૬ ૧ ૭૦	૩૮ ૨૧ ૯૫	૭૬ ૧ ૯૫
૨૯ ૨૧ ૭૨૧	૫૮ ૧ ૭૨૧	૩૯ ૨૧ ૯૭૧	૭૮ ૧ ૯૭૧
૩૦ ૨૧ ૭૫	૬૦ ૧ ૭૫	૪૦ ૨૧ ૧૦૦	૮૦ ૧ ૧૦૦

૪૧×૨૧=૧૦૨૧	૮૨×૧=૧૦૨૧	ગ્રંથસતતની સામાન્ય બુગોળની પ્રત્યેનોત્તરમાળા ત્રય આના.	સુન્ત શહેર તથા —ચોર્યાસી તાલુકાનો — 'બુગોળ શિક્ષક' :- ત્રય આના.
૪૨ ૨૧ ૧૦૫	૮૪ ૧ ૧૦૫		
૪૩ ૨૧ ૧૦૭૧	૮૬ ૧ ૧૦૭૧		
૪૪ ૨૧ ૧૧૦	૮૮ ૧ ૧૧૦		
૪૫ ૨૧ ૧૧૨૧	૯૦ ૧ ૧૧૨૧		
૪૬ ૨૧ ૧૧૫	૯૨ ૧ ૧૧૫		
૪૭ ૨૧ ૧૧૭૧	૯૪ ૧ ૧૧૭૧		
૪૮ ૨૧ ૧૨૦	૯૬ ૧ ૧૨૦		
૪૯ ૨૧ ૧૨૨૧	૯૮ ૧ ૧૨૨૧		
૫૦ ૨૧ ૧૨૫	૧૦૦૧ ૧૨૫		

<p>એકે પોણું પોણા.</p> <p>૧×૦૧૧=૦૧૧ ૨ ૦૧૧ ૧૧ ૩ ૦૧૧ ૨૧ ૪ ૦૧૧ ૩ ૫ ૦૧૧ ૩૧૧ ૬ ૦૧૧ ૪૧ ૭ ૦૧૧ ૫૧ ૮ ૦૧૧ ૬ ૯ ૦૧૧ ૬૧૧ ૧૦ ૦૧૧ ૭૧</p>	<p>૧૦૦×૦૧૧=૭૫</p> <p>૨૦૦ ૦૧૧ ૧૫૦ ૩૦૦ ૦૧૧ ૨૨૫ ૪૦૦ ૦૧૧ ૩૦૦ ૫૦૦ ૦૧૧ ૩૭૫ ૬૦૦ ૦૧૧ ૪૫૦ ૭૦૦ ૦૧૧ ૫૨૫ ૮૦૦ ૦૧૧ ૬૦૦ ૯૦૦ ૦૧૧ ૬૭૫ ૧૦૦૦ ૦૧૧ ૭૫૦</p>	<p>પરે લખાયા ને સાથે વાંચાયાં, બોલતાં શીખવે ક્રમથી એકે પોણું પોણા.</p>
<p>એકે સવા સવા.</p> <p>૧×૧૧= ૧૧ ૨ ૧૧ ૨૧ ૩ ૧૧ ૩૧૧ ૪ ૧૧ ૫ ૫ ૧૧ ૬૧ ૬ ૧૧ ૭૧ ૭ ૧૧ ૮૧૧ ૮ ૧૧ ૧૦ ૯ ૧૧ ૧૧૧ ૧૦ ૧૧ ૧૨૧</p>	<p>૧૦૦×૧૧= ૧૨૫</p> <p>૨૦૦ ૧૧ ૨૫૦ ૩૦૦ ૧૧ ૨૭૫ ૪૦૦ ૧૧ ૫૦૦ ૫૦૦ ૧૧ ૬૨૫ ૬૦૦ ૧૧ ૭૫૦ ૭૦૦ ૧૧ ૮૭૫ ૮૦૦ ૧૧ ૧૦૦૦ ૯૦૦ ૧૧ ૧૧૨૫ ૧૦૦૦ ૧૧ ૧૨૫૦</p>	

મનોચલ ૭.

નાણાંની ધાતનો ઉપયોગ.

- ૧) એક રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ? આની કેટલી ? ઢબુ કેટલા ? પૈસા કેટલા ? અને પાંચ કેટલી ?
- ૨) રૂપીઆ કોની કોની બરાબર છે ? શું આપવાથી રૂપીઆ મળે ?

૨૬] ગુજરાતની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના.

- ૩) ૧૬ ઢાંચુ; ૫૨ પૈસા; ૩૨ બેઆની; ૧૧૨ આના; ૬૪ પાવલી; ૭૨ પાંચ; અને ૬૪ અડધાની કિંમત કહો.
- ૪) તાંબાના સિક્કા ગણાવો. રૂપાના કયા કયા સિક્કા છે ?
- ૫) એક રૂપીઆમાં બે પૈસા ઓછા છે, ત્યારે કેટલા આના હશે ?
- ૬) પાવલામાંથી શું ખરચું તો ૯ પૈસા રહે ?
- ૭) ૪ આનામાં કેટલા આના ઉમેરે તો રૂપીઓ થાય ?
- ૮) ૧ અડધો, ૧ પાવલી, ૧ બેઆની, ૧ આની છે તેમાં કેટલા પૈસા નાખું તો એક રૂપીઓ થાય ?
- ૯) એક આનાની ૧૨ પાંચ તો ૪ આનાની કેટલી ? પાવલાની કેટલી ? અડધાની કેટલી ? નીકલના સિક્કા ગણાવો.
- ૧૦) ૯, ૬, ૭, અને ૩ આનાની પાંચ કેટલી ? પૈસા કેટલા ?
- ૧૧) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા આના ?
- ૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮, અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા ?
- ૧૩) ૮ આનાની પાંચ કેટલી ? અડધા રૂપીઆની આની કેટલી ?
- ૧૪) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ?
- ૧૫) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા ? ઢાંચુ કેટલા ? દોઢ પાંચ કેટલી ?
- ૧૬) પાંચ આના ને ત્રણ પૈસા; બે આના ને બે પૈસા; આઠ આની ને એક પૈસાની પાંચ કેટલી ?
- ૧૭) બે પૈસાની ૧ પેનશીલ મળે તો ૧૧ રૂપીઆની કેટલી મળે ?
- ૧૮) પાંચ રૂપીઆની બેઆનીમાં એક બેઆની ઓછી છે, ત્યારે કેટલી બેઆનીઓ હશે ?
- ૧૯) અડધા રૂપીઆમાંથી બે પૈસાના પાન, ૧ આનાની સોપારી,

પાંચમા ધૈર્યનો “મુખગલ્લિન શિક્ષક” ચાર આના. [૨૭

ઢાંચુની પાપડી અને ૨ આનાના મમરા લીધા હવે મારી પાસે શું રહ્યું ?

- ૨૦) દુકાનદારને એક રૂપીઆ આપ્યો. તેણે મને ૧ અડધા, ૧ આની ને ૩ પાંચ પાછી આપી ત્યારે મેં કેટલાનો સોદો લીધો હશે ?
- ૨૧) ૧૧૨, ૧૨૮, ૯૬, ૮૦, ૧૪૪, ૪૮, ૩૨ અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા ? અને અડધા કેટલા ?
- ૨૨) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૨, ૪૮, ૫૨, ૭૬ અને ૮૦ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ? અડધા કેટલા ?
- ૨૩) ૨૪, ૩૬, ૭૨, ૧૦૮, ૪૮, ૯૬ અને ૬૦ પાંચના આના કેટલા ? અને પૈસા કેટલા ?
- ૨૪) ૧૪૪ આનાના કેટલા રૂપીઆ આવે ? અડધા કેટલા આવે ?
- ૨૫) ૭૪, ૬૭, ૩૫ અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા ?
- ૨૬) રાજ પાવલી ખરચું તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?
- ૨૭) ૧૨ શેરના ૪ આના બેસે તો ૧ શેરનું શું આપવું ?
- ૨૮) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૯ અને ૧૫ અડધાની પાવલા કેટલી ? બેઆની કેટલા ? રૂપીઆ કેટલા ?
- ૨૯) પાંચ બેઆનીના પૈસા કેટલા ? અધિક કેટલા ?
- ૩૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી, અને ૬૪ બેઆની આપું તો કેટલા રૂપીઆ મળે ?
- ૩૧) રાજ બે આના ખરચું તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ છે, ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?
- ૩૨) એક આનાના ૧૭ બેરીઆં મળે તો અડધા રૂપીઆના કેટલા મળશે ? અને જો ૧૫૩ લેવા હોય તો શું આપવું ?

૨૮] ગુજરાતની સાઠ ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના.

- ૩૩) ત્રણ પાનની ૧ પાછ બેસે તો દોઢ આનાના કેટલાં પાન આવશે ? ને જો ૭૨ પાન લેવાં હોય તો શું અપવું ?
- ૩૪) બે આનાના પાંચ બમરખ મળે તો ૧ રૂપીઆના કેટલા આવશે ? અને જો ૨૦ બમરખ લેવા હોય તો શું આપવું ?
- ૩૫) ૧૩૦ રૂપીઆ હોય તો પાંચ રૂપીઆવાળી નોટ કેટલી આવે ? ૨૥ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ મળે ?
- ૩૬) બેઆનીના બેર વપારે મળે કે ૧૫ પૈસાના ?
- ૩૭) એક આનાની ૧૨ પેન મળે તો પાંચ પાછની કેટલી આવે ? અને જો ૭ પેન લેવી હોય તો શું આપવું ?
- ૩૮) રૂપીઆના ૧૬ શેર વેગણુ મળે તો ત્રણ આનાના કેટલાં ?

મનોચત્ન ૮.

પરચુરણ હિસાબ.

- ૧) ૧૬ ફેરીમાંથી ૧૨ અમડી ગછ તો સારી કેટલી રહી ?
- ૨) ૧૫૭ રૂપીઆમાં ૯ રૂપીઆ ઉમેરીએ તો કેટલા રૂપીઆ થાય ?
- ૩) એક આનાવાળી ૧૧૩ ટિકિટ લીધી ને દસ રૂપીઆની નોટ આપી તો મને પાછું શું મળશે ?
- ૪) ૨૪માં કેટલા ઉમેરે તો ૭૨ થાય ?
- ૫) ૧૩૯ રૂપીઆમાંથી દસ રૂપીઆવાળી નોટો લેતા ૯ રૂપીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી નોટો લીધી હશે ?
- ૬) ૧૨૪ રૂપીઆમાંથી ૫ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવે અને કેટલા રૂપીઆ વધે ?
- ૭) બેઆનાની ૨૬ ટીટડી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી ?

માથા ધોરણનો “મુખગણિત શિક્ષક” આર આના. [૨૬

- ૮) એક બકરી દરરોજ દોઢ શેર દૂધ આપે તો તેની ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?
- ૯) એક ટોપીનો ૦૫ રૂપીઆ પડે તો ૭૪ ટોપીનોના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડે ?
- ૧૦) દરેક છોકરાને ૦૧ શેર દૂધ આપતાં ૮૯ છોકરાને પાવવાને માટે કેટલું દૂધ જોઈશે ?
- ૧૧) એક છોકરો અડધો લાડુ ખાય તો ૯૭ છોકરા કેટલા લાડુ ખાશે ? ૧૫ લાડુ કેટલા છોકરાને પહોંચશે ?
- ૧૨) ૨૬ શેરના નવટાંક કેટલા ? પાશેર કેટલા ? અચ્છેર કેટલા ?
- ૧૩) એક ગાય ૯ શેર દૂધ આપે તો તેની ૨૫ ગાયો કેટલું દૂધ આપશે ? અઢી હજાર કેટલા સો ?
- ૧૪) ૨૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બે આની કેટલી ?
- ૧૫) અઢી રૂપીઆવાળી ૯૬ નોટના કેટલા રૂપીઆ આવે ?
- ૧૬) એક ધડિઆળના ૨૫ રૂપીઆ બેસે તો એ બેબે પોણાસો ધડિઆળનું બેસશે ?
- ૧૭) એક છત્રીના ૨૫ રૂપીઆ બેસે તો ૫૭ છત્રીનું શું આપવું ?
- ૧૮) ધડિઆળના ૮ રૂપીઆ બેસે તો ૨૮ ધડિઆળનું શું ?
- ૧૯) ૩૪ રૂપીઆનું એક મણુ ધી મળે તો ૨૫ મણુનું શું ?
- ૨૦) એક આનામાં ૦૫ મણુ ભાર લાઇ જવાય તો ૧૭ આનામાં કેટલો ભાર લાઇ જવાય ?
- ૨૧) એક પૈસાવાળી ૯૬ ટિકિટ આપી, તેને બદલે ૦૫ આનાવાળી કેટલી ટિકિટ લેવી ? આનાવાળી કેટલી લેવી ?
- ૨૨) દસ દસ રૂપીઆવાળી ૧૭ નોટ એક ને ૪ રૂપીઆ રોકડા છે, ત્યારે બધું મળી કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૩૦] પહેલા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” પોણા બે આના

- ૨૩) એક રૂપીઆના ૨૥ શેર સોપારી મળે છે, અને ૨૥ રૂપીઆની શેર એકઘી મળે છે ત્યારે ૧૪ શેર એકઘી આપીએ તો કેટલી સોપારી મળે ?
- ૨૪) આમગાડી એક કલાકમાં ૨૭ માઇલ ચાલે, તો ૨૪૩ માઇલ જવાને કેટલા કલાક લાગે ?
- ૨૫) દરેક છોકરાને ૦૧, ૦૧ રૂપીઆ આપતાં ૨૥ રૂપીઆની નોટ-માંથી કેટલા છોકરાને અપાશે ?
- ૨૬) સાડીસો, પોણીસો, પોણાસો, અને દોઢસો આંકડામાં લખો.
- ૨૭) ૯૯૯૯ અને ૭૫ શબ્દમાં લખો.
- ૨૮) ૧૪૫ આનામાંથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા આના રહે તે કહો. ૨૫૦ એટલે કેટલા હજાર ?
- ૨૯) એક ચોપડીના ૨૥ રૂપીઆ બેસે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ચોપડી આવશે ? ૦૧૧ હજાર એટલે કેટલા સો ?
- ૩૦) કેટલા દોઢે ૪૨ ? કેટલા પોણે ૪૨ ? કેટલા ૬ ૪૨ ?
- ૩૧) ૧૯૨ કેરીમાં ૨૪ કેરી ઉમેરીએ તો કેટલી કેરી થાય ?
- ૩૨) ૨૦૭ છોકરામાંથી ૨૩ જાય તો કેટલા રહે ?
- ૩૩) ૨૬૧ પેનો ૯ છોકરાને સરખે બાગે આપતા દરેકને કેટલી આવે ? સાડી સાતસો એટલે કેટલા હજાર ?
- ૩૪) એક તાળાની કિંમત ૧૧ રૂપીઆ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆમાંથી કેટલાં તાળાં આવે ?
- ૩૫) ૨૮ રૂપીઆની ૧૧૨ સ્લેટ લીધી તો હિસાબે એક રૂપીઆની કેટલી સ્લેટ પડી ? અને એક સ્લેટનું શું પડ્યું ?
- ૩૬) એક શાલના ૨૭ રૂપીઆ પડે તો એ લેખે ૧૬૨ રૂપીઆમાંથી કેટલી શાલ આવશે ?

પાંચમા ધોરણનો “મુખ્યગણિત શિક્ષક” ચાર આના. [૩૧

- ૩૭) ૭૫ રૂપિયા ૫૦ છોકરાઓને વહેંચીએ તો દરેકને શું મળશે ?
- ૩૮) ૧૨ ગજ લાંબું દોરડું છે, તેમાંથી ૧૧, ૧૧ ગજના કકડા કરીએ તો કેટલા થાય ?
- ૩૯) એક ટોપીના ૨૧ રૂપિયા લેખે ૧૨૦ રૂપિયામાંથી કેટલી ટોપીઓ આવશે ?
- ૪૦) ૨૧ મણુ ધીના ૯૧૧ રૂપિયા પડે તો એક મણુનું શું ?
- ૪૧) ૮૭૧ રૂપિયામાં ૨૧ મણુ ધી આવ્યું તો ૩૫ રૂપિયામાં કેટલું આવશે ?
- ૪૨) એક મજૂર ૨૧ મણુ વજન ઉપાડે તો ૫૨૧ મણુ વજનને માટે કેટલા મજૂર જોઈએ ?
- ૪૩) કેટલા છકે ૭૨, કેટલા ચોક ૭૨, કેટલા તરી ૭૨ ?
- ૪૪) કેટલા પોણુ ૭૨ ? કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા નવાં ૭૨ ?
- ૪૫) જો દરેક માણસને ત્રણ ત્રણ રૂપિયા આપું તો ૯૬ રૂપિયામાંથી કેટલા માણસને અપાશે ? જો ચાર ચાર; બે-બે; છ છ; આઠ આઠ; બાર બાર; સોળ સોળ; અને ચોવીસ ચોવીસ રૂપિયા આપું તો કેટલા માણસને અપાય ?
- ૪૬) ૪૮ છોકરામાંથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણ ત્રણની, છ છની; આઠ આઠની, સોળ સોળની, અને ચોવીસ ચોવીસની કેટલી હાર કરવી ?
- ૪૭) ૬૫ રૂપિયામાંથી ૨૧ રૂપિયાવાળી કેટલી નોટ આવશે ?
- ૪૮) મારા ઘરમાં ૩૫ શેર ઘઉં છે, જો મારે ૭૦ દિવસ ચલાવવા હોય તો દરરોજ કેટલા વાપરવા ?
- ૪૯) પંદરે દાન દોહસો એમ કયા કયા પક્ષાઓમાં દોહસો આવશે ?

૩૨] ત્રીજી ચોપડીનો “ડિક્ટેશન શિક્ષક” ત્રણ આના.

- ૫૦) ૨૯ કોથળામાં ૧૪૫ મણુ આનાજ ભરાય તો ૭ કોથળામાં કેટલા મણુ ભરાય ?
- ૫૧) ૧૫ આનાનું ૪૫ શેર તો ૭ આનાનું કેટલું ?
- ૫૨) ૭૧ મણુના ૩૦ રૂપીઆ તો ૨૮ મણુનું શું ?
- ૫૩) ૨૧ આનાનું ૭ શેર તો સવાપાંચ રૂપીઆનું કેટલું ?
- ૫૪) ૮ માણુસ જમાડતાં રૂ. ૫ ખર્ચ થાય તો રૂ. ૮૦માં કેટલાં માણુસ જમાડાશે ?
- ૫૫) ૧૨ માણુસ રૂ. ૧૮ કમાય તો ૨૩ માણુસ શું કમાય ?
- ૫૬) ૧૫૧૧ કલાકમાં ૬૩ માઈલ જવાય તો ૪૨ માઈલ જવાને કેટલો વખત લાગશે ?
- ૫૭) રૂ. ૩૫૦નું ૧૦ મણુ તો ૮ મણુનું શું ?
- ૫૮) ૨ આનાનું ૧૧૧ શેર તો રૂ. ૧નું કેટલું ?
- ૫૯) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ માસ ચાલે તો ૭ માસમાં કેટલા રૂ. જોઈએ?
- ૬૦) ૨૦ કનકવાનો રૂ. ૧૧ તો ૩૫ કનકવાનું શું ?
- ૬૧) ૫ રૂપીએ મણુની ૧૫ મણુ મેથીને બદલે ૩ રૂપીએ મણુની કેટલી રાઇ ભેવી.
- ૬૨) ૪ પૈસાના બેર લીધાં, ૭ પૈસા માગ્યા બાદજો આપ્યા ત્યારે મારી પાસે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલાં કેટલા પૈસા હશે ?
- ૬૩) પૈસાના ૮ ભેખે મેં કેટલાક પૈસાના જમરખ લીધાં અને તે બધાં પૈસાના ૭ ભેખે વેચી નાખ્યા જેથી મને ૧૬ પૈસા ઉપજ્યા ત્યારે મેં કેટલા પૈસાના જમરખ લીધાં હશે ?

સમાપ્ત.

તારીખ ૧૦ મી એપ્રિલ સને ૧૯૨૬

ગેરંટી ! ગેરંટી !! ગેરંટી !!!

➡ નીચેનાં પુસ્તકોનો ઉપયોગ કરવાથી

આપોઆપ બુદ્ધિ ખીલવવાની સાથે
પરીક્ષામાં નાપાસ થવાની ધારતી રહેશેજ નહિ.
ભલે ખરીદશે નહિ, પણ જોશે તો ખરા; જોવાથી લાભ થશે.

આળખાથીથી પાંચમી સુધીના
કન્યાવાચનમાળા પુસ્તક રાના } ‘ડિક્ટેશન શિક્ષક’

આળવર્ગથી પાંચમા ધોરણ સુધીના } મુખ્યગણિતશિક્ષક

ગુજરાતની સાં ભૂગોળની
મુખ્ય ઇલાકાની ભૂગોળની } “પ્રશ્નોત્તરમાળા”
હિંદુસ્તાનની સાં ભૂગોળની

બીજા ધોરણ માટે } અંગ્રંગણિતનાં મનોચત્રન

સુંદરજી કૃત નવી પહેલીના અર્થ જે આના.

ત્રિવેદિ વાચનમાળા પહેલીના અર્થ ૪ આના.

સુરત જિલ્લાનો
ચોર્યાસી તાલુકાનો } ‘ભૂગોળ શિક્ષક’
સુરત શહેરનો

કર્તા-છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

“મુખ્યગણિત શિક્ષક” વગેરેના કર્તા. શાહપોર-સુરત.

